

Szkolny PROGRAM PROFILAKTYKI

Dla Gimnazjum nr 20 im. Aleksandra Fredry

Rok szkolny 2015/2016

Główny cel programu profilaktyki w szkole wynikający z definicji: **Ochrona wychowanków przed zagrożeniami rozwoju, promocja zdrowego stylu życia, przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym związanym przede wszystkim z używaniem różnego rodzaju środków odurzających.**

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie
2. Kierunki działań profilaktyki w szkole – podstawowe cele i zadania
3. Monitorowanie i ewaluacja programu
4. Podstawowe reguły i zasady postępowania, dotyczące realizacji szkolnej profilaktyki
5. Postanowienia prawne – rozporządzenia, ustawy
6. Realizacja działań profilaktycznych

Wprowadzenie

Uczniowie Gimnazjum to młodzież w wieku dorastania, znajdują się zatem w stadium stanowiącym pomost pomiędzy dzieciństwem i dorosłością, w czasie którego dokonuje się wiele gwałtownych zmian w osobowości człowieka. Jest to czas cechujący się podatnością na podejmowanie zachowań ryzykownych – zwiększających możliwość pojawienia się niekorzystnych konsekwencji zarówno psychicznych, społecznych jak i zdrowotnych.

Program profilaktyki ma za zadanie opracować ogół działań chroniących dzieci i młodzież przed zakłóceniami w rozwoju i interwencyjnych w sytuacjach pojawiających się zagrożeń. W szczególności nacisk położony został na zagrożenia płynące ze strony uzależnień od różnego rodzaju substancji psychoaktywnych, jak również uzależnień płynących ze strony Internetu.

Profilaktyka jest chronieniem człowieka w rozwoju przed zagrożeniami i reagowaniem na nie.

Podstawowe założenia przyjęte przy konstruowaniu programu są oparte na dążeniu do zapewnienia bezpieczeństwa uczniów, zmniejszenia spożycia jakichkolwiek substancji uzależniających przez niepełnoletnią młodzież, zarówno alkoholu, tytoniu jak i wszystkich rodzajów środków uzależniających w tym nowych substancji psychoaktywnych. Zaplanowane działania są zaś oparte na promowaniu zdrowego stylu życia.

Opracowany program zawiera działania profilaktyczne obejmujące swoim zakresem wszystkich wychowanków jego zaplanowane działania mają na celu ograniczanie u uczniów zachowań ryzykownych są to działania o charakterze profilaktyki uniwersalnej. Zaplanowano także specjalistyczne zajęcia, spotkania ze specjalistami dla klas, w których są uczniowie, którzy mają sytuację środowiskową i rodzinną bardziej narażoną na występowanie zachowań ryzykownych są to działania o charakterze profilaktyki selektywnej. Bardzo ważnym elementem są zadania zaplanowane dla uczniów, którzy doświadczyli już zachowań ryzykownych należą do nich oprócz zadań z profilaktyki uniwersalnej indywidualne spotkania i konsultacje, rozmowy, współpraca z instytucjami

pracującymi z osobami uzależnionymi – te zadania określone są mianem profilaktyki wskazującej.

PROGRAM ma charakter stałych, długofalowych oddziaływań, możliwych do realizacji w codziennym kontakcie z uczniami – co powinno przynieść pożądane efekty.

II. Kierunki działań profilaktyki w szkole – podstawowe cele i zadania.

Na podstawie diagnozy zagrożeń, wynikających z ankiet przeprowadzonych wśród uczniów, rodziców i nauczycieli, a także obserwacji rzeczywistości szkoły i jej najbliższego otoczenia, nakreślone zostały niżej podane kierunki działań profilaktyki:

1. Kształtowanie zdrowego stylu życia i inspirowanie harmonijnego rozwoju.
 - a) Dbalność o higienę osobistą uczniów oraz higienę otoczenia w jakim uczą się i pracują.
 - b) Dbalność o prawidłowe nawyki żywieniowe uczniów.
 - c) Mobilizowanie uczniów do aktywności ruchowej i umysłowej.
 - d) Dbalność o prawidłowy rozwój psychiczny i duchowy uczniów.

2. Uświadomienie odpowiedzialności za ochronę zdrowia i bezpieczeństwa.
 - a) Dbalność o bezpieczeństwo uczniów, wdrażanie umiejętności prawidłowego zachowania w sytuacjach zagrożenia.
 - b) Uwrażliwianie na zachowania sprzyjające i zagrażające zdrowiu.
 - c) Dostarczanie rzetelnej wiedzy dotyczącej problematyki środków psychoaktywnych w celu przeciwdziałania narkomanii.

3. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych.
 - a) Rozwijanie umiejętności dotyczących skutecznego rozwiązywania problemów i sytuacji konfliktowych.
 - b) Przekazywanie wiedzy dotyczącej instytucji zajmujących się pomocą w różnych sytuacjach zagrożenia.
 - c) Stwarzanie pozytywnej atmosfery do rozwiązywania problemów szkolnych uczniów.

III. Monitorowanie i ewaluacja programu.

Program podlega ocenie skuteczności, czyli ewaluacji. Chodzi o sprawdzanie realizacji założonych celów i działań profilaktycznych.

Metody, sposoby ewaluacji:

Ankiety przeprowadzane wśród uczniów, rodziców i nauczycieli

Badanie opinii na: godzinach wychowawczych, spotkaniach z rodzicami, zebraniach samorządu uczniowskiego.

Wypowiedzi nauczycieli na spotkaniach zespołu wychowawczego i radach pedagogicznych.

Analiza dokumentów

Osoby odpowiedzialne:

Dyrektor szkoły

Członkowie zespołu wychowawczego.

Program jest otwarty, podlega weryfikacji i wprowadzaniu ewentualnych korekt, podnoszących jego jakość.

IV. Podstawowe reguły i zasady, dotyczące szkolnej profilaktyki.

1. Zadania realizowane w ramach programu opierają się na działaniach wychowawczych – promujących zdrowy styl życia oraz wspomagające rozwój ucznia, działaniach edukacyjnych – pogłębiających wiedzę z zakresu profilaktyki uzależnień, zdrowego stylu życia, działaniach informacyjnych – dostarczających rzetelnej i aktualnej wiedzy na temat zagrożeń i sposobów rozwiązywania problemów oraz działalności profilaktycznej skupiającej się na ograniczaniu zachowań ryzykownych u uczniów.
2. Działania profilaktyczne skierowane są do wszystkich uczniów zarówno tych bezpośrednio jak i także tych tylko pośrednio zagrożonych ryzykiem uzależnień od narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych.
3. W realizacji planowanych działań należy angażować różne sfery życia wychowanka (emocje, wolę, refleksję nad sobą, itp.)
4. Uwagę należy kierować na wzmacnianie czynników chroniących, do których zalicza się m.in. zainteresowanie nauką szkolną, szacunek dla norm, wartości, autorytetów, umiejętność rozwiązywania problemów, wrażliwość społeczną, poczucie własnej skuteczności, itp.
5. Należy być stałym i konsekwentnym w działaniu.
6. Do współpracy angażować ludzi, którzy znają i rozumieją specyfikę pracy z młodzieżą.
7. Program realizują wszyscy nauczyciele, wychowawcy, pracujący w szkole – z pomocą instytucji wspierających.

8. W realizację programu zaangażowani zostaną rodzice uczniów aby móc oddziaływać profilaktycznie nie tylko na szkołę ale całe środowisko wychowawcze uczniów.

V Postanowienia prawne – ustawy i rozporządzenia.

Prawna podstawa opracowania szkolnego Programu Profilaktyki:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach, placówkach.
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lipca 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 lutego 2007r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznych przedszkoli oraz publicznych szkół.
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
7. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem
9. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
10. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z późniejszymi zmianami.
11. Ustawa z dnia 7 września 1991r o systemie oświaty z późniejszymi zmianami.
12. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Tabela 1: Cel główny nr 1 – Kształtowanie zdrowego stylu życia i inspirowanie harmonijnego rozwoju.

Zadania	Cele i metody realizacji zadań	Odbiorcy	Osoby odpowiedzialne	Rodzaj prowadzonych działań
<p>Dbłość o higienę osobistą uczniów oraz higienę otoczenia w jakim uczą się i pracują</p>	<p>Kształtowanie nawyku schludnego wyglądu stosownie do sytuacji. - Zajęcia wychowawcze w ramach godzin z wychowawcą dotyczących higieny osobistej.</p> <p>Przekazanie informacji dotyczących przemian zachodzących w organizmie uczniów w okresie dojrzewania - Zajęcia przedmiotowe dotyczące okresu dojrzewania na godzinach biologii oraz wos-u</p>	<p>Uczniowie</p> <p>Uczniowie</p>	<p>Wychowawcy klas</p> <p>nauczyciel biologii nauczyciel wos-u</p>	<p>Wychowawcze Edukacyjne</p>
<p>Dbłość o prawidłowe nawyki żywieniowe uczniów.</p>	<p>Diagnoza nawyków żywieniowych uczniów – ankieta</p> <p>Przekazanie informacji dotyczących składu żywności oraz higieny produkcji i przechowywania. - zajęcia przedmiotowe</p> <p>Kierowanie działań uczniów dotyczących dbłości o sylwetkę w stronę aktywności fizycznej - udział w ogólnopolskim programie</p>	<p>Uczniowie</p> <p>Uczniowie</p> <p>Uczniowie</p>	<p>Pedagog szkolny</p> <p>Nauczyciel biologii, nauczyciel techniki</p> <p>nauczyciele w- f pedagog szkolny</p>	<p>Wychowawcze Edukacyjne Informacyjne</p>

	<p>terapeutyczno – edukacyjnego „Trzymaj Formę” , Organizacja zajęć aerobiku dla dziewcząt na godzinach w-f. Organizacja zawodów sportowych</p> <p>Uświadomienie uczniom zagrożeń jakie wynikają ze strony chorób zaburzeń łaknienia - Zajęcia przedmiotowe na lekcjach biologii. Spotkania z psychologiem dotyczące psychicznego aspektu zaburzeń łaknienia, Konsultacje i porady psychologiczne na terenie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.</p> <p>Kształtowanie umiejętności akceptowania samego siebie i wdrażania zdrowego stylu życia- Zajęcia psychoedukacyjne dotyczące samopoznania i samoakceptacji. Realizacja programu „Body Talk – Uwierz w siebie.”, Organizacja obchodów Światowego Dnia Zdrowia w ramach akcji Trzymaj formę. Wewnątrzszkolny konkurs wiedzy o zdrowiu.</p>	<p>uczniowie rodzice</p> <p>uczniowie</p>	<p>nauczyciel biologii, pedagog szkolny, wychowawcy klas</p> <p>wychowawcy klas, pedagog szkolny, nauczyciel biologii, nauczyciele w-f</p>	
Mobilizowanie uczniów do	Zdiagnozowanie problemów dotyczących	Uczniowie	Wychowawcy klas, pedagog	Wychowawcze Edukacyjne

<p>aktywności ruchowej i umysłowej.</p>	<p>się procesu uczenia się wśród uczniów – ankieta I kl.</p> <p>Przekazanie informacji dotyczących rozwoju psychicznego i procesów psychicznych wspomagających uczenie się. - Opracowanie form pomocy uczniom dostosowanych do możliwości indywidualnych uczniów, Prowadzenie zajęć dotyczących metod skutecznego uczenia się oraz motywacji uczenia się.</p> <p>Kierowanie zainteresowań uczniów w stronę zajęć pozalekcyjnych i rozwoju fizycznego. - Organizacja rajdów pieszych i uczestnictwo w ścieżkach ekologicznych, Organizacja sportowych zajęć pozalekcyjnych, Organizacja Dnia Sportu – międzyklasowych rozgrywek sportowych</p>	<p>nauczyciele uczniowie</p> <p>uczniowie nauczyciele</p>	<p>szkolny</p> <p>wszyscy nauczyciele, pedagog szkolny</p> <p>wszyscy nauczyciele</p>	<p>Informacyjne</p>
<p>Dbłość o prawidłowy rozwój psychiczny i duchowy uczniów</p>	<p>Diagnozowanie układów socjometrycznych w klasach sprawiających problemy wychowawcze. - Badania socjometryczne, Obserwacja uczniów, Zajęcia wychowawcze Bezludna wyspa. Współpraca z poradnią psychologiczno –</p>	<p>Uczniowie nauczyciele</p>	<p>pedagog szkolny, wychowawcy klas, pracownik ZPPP</p>	<p>Edukacyjne Wychowawcze Informacyjne</p>

	<p>pedagogiczną</p> <p>Wzmacnianie wśród uczniów poczucia własnej wartości. - Zajęcia wychowawcze w ramach godz. wychowawczych dotyczące samooceny uczniów, Indywidualne konsultacje z pedagogiem.</p> <p>Kształtowanie umiejętności interpersonalnych i nazywania przeżywanych emocji. - Zajęcia dotyczące: komunikacji interpersonalnej, odczytywania komunikatów i postaw interpersonalnych, spotkanie dla rodziców uczniów dotyczące okresu dojrzewania.</p>	<p>uczniowie nauczyciele</p> <p>uczniowie rodzice</p>	<p>wychowawcy klas</p> <p>wychowawcy klas, pedagog szkolny</p>	
--	---	---	--	--

Tabela 2: Cel główny nr 2 - Uświadomienie odpowiedzialności za ochronę zdrowia i bezpieczeństwa.

Zadania	Cele i metody realizacji zadań	Odbiorcy	Osoby odpowiedzialne	Rodzaj prowadzonych działań
<p>Dbłość o bezpieczeństwo uczniów, wdrażanie umiejętności prawidłowego zachowania w sytuacjach zagrożenia.</p>	<p>Zdiagnozowanie poczucia bezpieczeństwa w szkole. - Opracowanie i przeprowadzenie ankiety.</p> <p>Kształtowanie wśród uczniów umiejętności prawidłowego zachowania się w sytuacjach zagrożenia. - Zajęcia wychowawcze w ramach godz. wychowawczych, Zajęcia dla klas I – co to jest przemoc szkolna, Zajęcia dla uczniów dotyczące zagrożeń płynących z Internetu, Akcje informacyjne w postaci gazetek szkolnych, informacji na stronie internetowej</p>	<p>Uczniowie</p> <p>uczniowie, rodzice</p>	<p>Wychowawcy klas, pedagog szkolny</p> <p>wychowawcy klas, pedagog szkolny, nauczyciel informatyki</p>	<p>Wychowawcze Edukacyjne Informacyjne</p>
<p>Uwrażliwianie na zachowania sprzyjające i zagrażające zdrowiu</p>	<p>Przekazanie informacji na temat uzależnień, mechanizmów ich powstawania i wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne. Uwrażliwienie na problem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych - Zajęcia na godzinach z wychowawcą I kl. „Ciepłe i puchate” jak używki wpływają na nasze życie. II kl. Co to jest uzależnienie –</p>	<p>Uczniowie</p>	<p>Wychowawcy klas, pedagog szkolny, pracownik ZPPP, funkcjonariusze policji</p>	<p>Wychowawcze Edukacyjne</p>

	<p><i>mechanizmy powstawania.</i></p> <p>III kl. Fazy uzależnienia – wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne; Spotkania z pracownikami przychodni zajmujących się leczeniem ludzi uzależnionych; Zajęcia edukacyjne na lekcjach biologii i WDŻ; Zajęcia edukacyjne na lekcjach WOS; Organizacja akcji „Znajdź właściwe rozwiązanie” Organizacja akcji „Kampania białych serc” : zajęcia wychowawcze, konkursy, akcje informacyjne, artykuły w gazetkach.</p> <p>Przekazanie informacji na temat mechanizmu działania reklam, manipulacji uczuciami i kształtowania na ich podstawie własnych poglądów. - Układanie przez uczniów antyreklam palenia papierosów.</p> <p>Przekazanie informacji dotyczących problematyki dotyczącej HIV/AIDS - Zajęcia przedmiotowe w ramach biologii i WDŻ; Zajęcia w ramach godzin z wychowawcą; Udział w konkursach</p>	uczniowie	pedagog szkolny	
		uczniowie	nauczyciel biologii, pedagog szkolny	
Dostarczanie rzetelnej wiedzy	Zdiagnozowanie wiedzy uczniów na temat	Uczniowie rodzice	Wychowawcy klas pedagog szkolny	Wychowawcze Edukacyjne

<p>dotyczącej problematyki środków psychoaktywnych w celu przeciwdziałania narkomanii.</p>	<p>środków odurzających i ich kontaktów ze środowiskiem osób uzależnionych. - ankiety dla uczniów i rodziców; Zajęcia wychowawcze „Co to jest nałóg” diagnozujące stopień znajomości zagadnienia przez uczniów; Organizacja spotkań ze specjalistami dla uczniów; indywidualne konsultacje</p> <p>Przekazywanie informacji dotyczącej składu chemicznego, działania i zagrożeń jakie niosą za sobą środki odurzające - Zajęcia edukacyjne na lekcjach biologii, chemii, WOS; Zajęcia psychoedukacyjne na godzinach wychowawczych; Spotkania dla rodziców w ramach wywiadówki profilaktycznej; Opracowanie gazetki ściennej; organizacja spotkań szkoleniowych dla nauczycieli</p> <p>Uświadamianie uczniom istoty współzależnienia. - Zajęcia edukacyjne na lekcjach WOS dotyczące tła społecznego nałogów; Zajęcia psychoedukacyjne dotyczące relacji międzyludzkich a uzależnienia, indywidualne</p>	<p>uczniowie rodzice nauczyciele</p> <p>uczniowie</p>	<p>pedagog szkolny uczący nauczyciele biologii, chemii. Wos-u</p> <p>nauczyciel wos-u pracownicy ZPPP pedagog szkolny</p>	<p>Informacyjne</p>
--	---	---	---	---------------------

	<p>konsultacje</p> <p>Stworzenie dla uczniów okazji do aktywnego wypowiedzenia się i samodzielnego wysuwania poglądów dotyczących uzależnień.</p> <p>- Przeprowadzenie wewnątrzszkolnego konkursu dotyczącego wiedzy na temat zagrożeń XXI w. z uwzględnieniem nowych substancji psychoaktywnych; Prowadzenia rubryki profilaktycznej w gazetce szkolnej.</p>	<p>uczniowie</p>	<p>opiekunowie gazetki szkolnej pedagog szkolny nauczyciel biologii</p>	
--	---	------------------	---	--

Tabela 3: Cel główny nr 3 – Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych.

Zadania	Cele i metody realizacji zadań	Odbiorcy	Osoby odpowiedzialne	Rodzaj prowadzonych działań
<p>Rozwijanie umiejętności dotyczących skutecznego rozwiązywania problemów i sytuacji konfliktowych.</p>	<p>Diagnoza stosunków interpersonalnych panujących w klasie. - Obserwacje wychowawcy klasy; Diagnoza socjometryczna w czasie godziny wychowawczej; indywidualne konsultacje</p> <p>Przekazanie informacji dotyczących poprawnej komunikacji interpersonalnej. - Konsultacje z psychologiem i pedagogiem szkolnym; Zajęcia wychowawcze z psychologiem, spotkania szkoleniowe dla nauczycieli</p> <p>Ukształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach nacisku – nauka odmawiania – zajęcia psychoedukacyjna dotyczące asertywności.</p> <p>Przekazanie informacji dotyczącej stresu szkolnego - Zajęcia z psychologiem dla III kl. Czy umiemy radzić sobie ze stresem. Jak dobrze zdawać egzaminy</p>	<p>Nauczyciele uczniowie</p> <p>uczniowie</p> <p>uczniowie</p> <p>uczniowie</p>	<p>Wychowawcy klas pedagog szkolny</p> <p>pedagog szkolny pracownicy ZPPP wychowawcy klas</p> <p>wychowawcy klas</p> <p>pedagog szkolny pracownicy ZPPP</p>	<p>Wychowawcze Informacyjne Edukacyjne</p>
<p>Przekazywanie wiedzy dotyczącej</p>	<p>Przekazanie informacji dotyczącej trudnych</p>	<p>Uczniowie rodzice</p>	<p>Wychowawcy klas pedagog szkolny</p>	<p>Informacyjne</p>

<p>instytucji zajmujących się pomocą w różnych sytuacjach zagrożenia.</p>	<p>sytuacji życiowych i instytucji pomocnych przy ich rozwiązywaniu. - Spotkania z przedstawicielami niektórych instytucji porządku publicznego; Konsultacje z pedagogiem szkolnym; Przygotowanie gazetek ściennych i informacji w szkolnych mediach; Konsultacje dla rodziców uczniów</p> <p>Stworzenie klimatu wsparcia dla uczniów będących bezpośrednio zagrożonym używaniem substancji psychoaktywnych. - Konsultacje indywidualne dla uczniów; Współpraca z placówkami działającymi na rzecz profilaktyki uzależnień, Organizacja warsztatów o tematyce uzależnień.</p>	<p>nauczyciele</p> <p>uczniowie rodzice</p>	<p>pracownicy instytucji wspierających rodzinę</p> <p>pedagog szkolny pracownicy instytucji działającymi na rzecz profilaktyki i leczenia uzależnień</p>	
<p>Wspieranie rozwoju uczniów.</p>	<p>Rozwijanie zainteresowań i twórczego myślenia uczniów. - Uczestnictwo uczniów na kółkach zainteresowań; Angażowanie uczniów w organizację imprez szkolnych; Organizacja konkursów plastycznych, fotograficznych, literackich; Organizacja rajdów pieszych, wycieczek</p>	<p>Uczniowie</p>	<p>Wszyscy nauczyciele</p>	<p>Wychowawcze</p>